Grigore Constantinescu

Comuna

COCU

PITEŞTI MMXV

COCU

COMPONENŢĂ: Comuna este formată din 8 sate: **Răchiţele de Jos**; Bărbăteşti; Cocu; Crucişoara; Făcăleţeşti; Greabănu; Popeşti; Răchiţele de Sus.
DISTANŢA FAŢĂ DE REŞEDINŢA JUDEŢULUI: 24 km.
SUPRAFAŢĂ: 59 km^2.
POPULAŢIE: 2.420 locuitori [1.208 M + 1.212 F] (2011).

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

Bărbăteşti – <1439 septembrie 1-1440 august 31> (DIR, XIII-XV, B, ŢR, doc. 96)• **Bogdăneşti** (Bogdăneii) **de Codmeana** – ante 1492 [7002] martie 16 (DRH, B, ŢR, vol. I, doc. 246)• **Cucu** (Cocu) – 1528 [7037] octombrie 29 (DRH, B, ŢR, vol. III, doc. 65).

În contextul localităților componente, cea mai veche atestare documentară se consemnează în cazul satului Bărbătești.

Așezarea este atestată documentar inițial în hrisovul emis de cancelaria domnească a voievodului Vlad Dracul din 1439 septembrie 1 – 1440 august 31, prin care se confirmă Mănăstirii Cotmeana proprietatea asupra unor ocine situate în aria așezării.

Sit arheologic: Existenţa anterioară a unei comunităţi umane pe teritoriul actual al localităţii Răchiţele de Jos este atestată prin descoperirea unui tezaur de monede greco-macedonene.

TOPONIMIE:

- **Bărbăteşti** – toponim familial derivat din eponimul *Bărbat* atestat documentar (la origine, poreclă, relevând un caracter ferm) + sufixul *–eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obşte a localităţii.

- **Cocu** – toponim de provenienţă incertă, posibil, la origine un regionalism cu semnificaţia de „copil mic, pui", provenit din sb. *koka*, cu accepţia, prin extensie, în acest caz, de „sat mic" în comparaţie cu o aşezare umană învecinată de proporţii mult mai mari.

- **Crucişoara** – toponim social, derivat diminutival format din apelativul *cruce*, indicând un reper topografic de acest tip în aria aşezării.

- **Făcălăţeşti** – toponim social format pe baza apelativului *făcăleţ* cu sens ironic, aluziv, referitor la modul de alimentaţie specific unor locuitori consumatori, în special, de mămăligă + sufixul *–eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obşte a localităţii.

- **Greabănu** – toponim topografic format pe baza apelativului *greabăn* cu sens de „spinare îngustă de deal lung, cu coaste repezi".

- **Popeşti** – toponim social format din patronimul *Popa*, la origine, apelativ cu semnificaţie religioasă + sufixul *–eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obşte a localităţii.

- **Răchiţele** – toponim topografic care evocă flora dominantă a terenului; format pe baza apelativului *răchită* (Salix viminalis).

SPECIFIC ETNOCULTURAL:

Arhitectură populară tradiţională reprezentată prin construcţii de locuit cu un singur nivel şi plan bicameral (tindă şi „odaia bună") sau tricameral (tindă încadrată de odaia de locuit şi „odaia bună"). La faţada principală, este dispusă o sală cu stâlpi de lemn sculptaţi şi cu decoruri traforate la pălimar. Unele construcţii din perioada interbelică sunt realizate din cărămidă şi prezintă un plan dezvoltat, numărul încăperilor fiind sporit; din vechiul plan, s-a preluat tinda centrală (antreul).

Portul popular, folclorul literar şi coregrafic se circumscriu ariei de interferenţă dintre zonele Argeş şi Vâlcea, dar relevă şi influenţe „ungureneşti", motivate prin originea transilvană a unora dintre locuitorii iniţiali ai aşezărilor constituente ale comunei.

Confecţionarea obiectelor prin împletirea unor materiale vegetale constituie o meserie, dar şi o pasiune pentru: Elena Georgescu, Elena Ghiţă, Ana Melcioiu, Doina Picui.

Din amplul repertoriu al folclorului coregrafic zonal, elemente de particularizare locală prezintă dansurile: Băluţa, Brâul pe 6, Bugheanul, Chindia, Hora Badii, Hora Dumitrii, Hora mare, Hora-n bătaie, Hora Nuţii, Joiana, Murguleţul, Sârba lui 22, Ungureasca.

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

✚Biserica «Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil» **Bărbăteşti** [1894-1906]~ctitorită de preoţii: I. Suliţescu, V. Ghiţescu, M. Pungoci, V. Zamfirescu şi enoriaşii parohiei •intervenţii: repararea bolţii naosului [1942]; consolidarea soclului [1964] •pictură murală: anonim [1906]; repictată. ▬ **Fântâna Gavăţ** (dispărută) făcută în Ciripani, în 1932, de Filaret, egumenul Mănăstirii Cozia, şi iconomul Macarie, avea o inscripţie pe o piatră păstrată la Biserica Bărbăteşti: „Cursul apei din fântână / când va fi rece şi bună / şi setea o potoleşte / şi pre ctitori pomeneşte, / până ce apa va curge, / pomenirea nu să stinge.".

✚Biserica «Cuvioasa Paraschiva» **Dealul Bisericii** [1848]~ctitorită de pr. Radu Ionescu, Constantin Dinulescu şi enoriaşii din cătunele: Dealul Popeşti, Dealul Bisericii şi Dealul Boului •intervenţii: fundaţie beton [1927]; refacerea acoperişului [1969] •pictură murală: Apostol Voiculescu şi Nicolae Ionescu din Piteşti, Ion Botorgescu din Uda de Jos [1880].

✚Biserica «Sf. Gheorghe» **Dealul Mare** (VALEA SCROAFEI) –[▲]– a fost ctitorită, în anul 1827, potrivit pisaniei, de „preotul Ion, prezbitera Zamfira, Ion Vasilescu, Ion Moţoi şi alţi ctitori din enoria bisericii", cu sprijinul financiar al unui haiduc, Radu căpitan, care a acţionat în satul vecin, Dealul Bogdanului. Biserica a fost edificată din cărămidă, pe un plan dreptunghiular, cu pridvor deschis, „brâncovenesc".

Biserica a fost reparată în 1966. Se conservă parţial pictura murală originară de o calitate artistică remarcabilă, realizată în stil bizantin, de un zugrav anonim. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Triod [1817], Penticostar [1820], Antologhion [1825], Cazanie [1825], Molitvelnic [1832], Evanghelie [1852], Mineie [1852] şi icoane pictate pe lemn în sec. XIX.

✚Biserica «Sf. Apostoli Petru şi Pavel»+«Sf. Teodor Tiron» **Linia Mare** [1840]~ctitorită de Marin Creţu, Ion Neacşu, Ştefan Diaconu, Radu Marin ş. a. din satul Crucişoara •intervenţii: tencuieli în exterior [1863]; reparaţii radicale [1915-1920] •pictură murală: anonim [1840]; restaurare pictură [1936].

✚Biserica «Sf. Împăraţi Constantin şi Elena»+«Sf. Teodor Tiron» **Linia Mare** [1886-1893]~ctitorită de Costache Pârşoagă şi enoriaşii parohiei din satul Codreni •intervenţii: reparaţii curente [1909; 1943; 1971] •pictură murală: anonim [1893].

✚Biserica «Naşterea Maicii Domnului» **Richiţele** [1/4 XIX]~ctitorită „cu osârdia credincioşilor din sat", construită „din lemn şi îmbrăcată cu zid, mai târziu" •intervenţii: soclu de beton [1941]; reparaţii curente [1972] •pictură murală în stil bizantin.

✚Biserica «Sf. Nicolae» **Valea Cocu** [1849]~ctitorită „la stăruinţa protopopului Gheorghe Coculescu, de Nicolae Coculescu şi pr. Barbu Obidaru, cu ajutorul

pravoslavnicilor creştini" din satele: Valea Cocului, Făcăleţeşti, Măneasa, Neguleşti ●intervenţii: consolidare [1941] ●pictură murală: anonim [1849].

✚Biserica «Sf. Gheorghe»+«Cuvioasa Paraschiva» Valea Frasin (Răchiţele de Jos) [1886-1892]~ctitorită de preoţii V. Arsenescu, Gh. Vasilescu ş. a., „pe fundaţia unei biserici ruinate" ●intervenţii: consolidare pereţi [1941] ●pictură murală: anonim [1892].

✝Monumente eroi: **Cocu** [1916-1918]; autor: N. Kaghiorghis (1931) – lângă Şcoala generală Cocu ■~ **Richiţele de Jos** [1916-1918]; autor: N. Kaghiorghis (1930) – în centrul satului.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 220 locuitori ai comunei Cocu, numărul eroilor menționați nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Războiul de independență [5], Primul război mondial [162], Al doilea război mondial [53].

IN MEMORIAM

✪ **CREŢULESCU NICOLAE** [1925-1959] – militant anticomunist, martir. Partizan în Munţii Argeşului [1948-1958]; arestat [1958], torturat de Securitate, condamnat la moarte şi confiscarea totală a averii; executat [1959] la Penitenciarul Jilava.

✪ **RADOMIR GEORGE** [1907-?] – economist, editor, publicist; director al revistei „Luceafărul". Autorul volumelor: «Instrucţiuni pentru agricultori» [1935], «Economia de război a Germaniei».

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Grigore Constantinescu– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546] – 154-155.; http://judete.biz/localitati-arges/; Ion Popescu-Argeşel – *Judeţul Argeş*.

–[▲]– Monument istoric şi de artă

Bărbăteşti
Răchitele
de Sus
176
731B
703A
703A
Răchitele
de Jos
703A
177
Cocu
Cocu
(Răchitele de Jos)
4
Groşi
703E
Cocu
Băjăneşti
Popeşti
Făcăleţeşti
Dealu Viilor
Chiriţeşti
Cotmeana
703A
Crucişoara

PRIMĂRIA COMUNEI COCU.

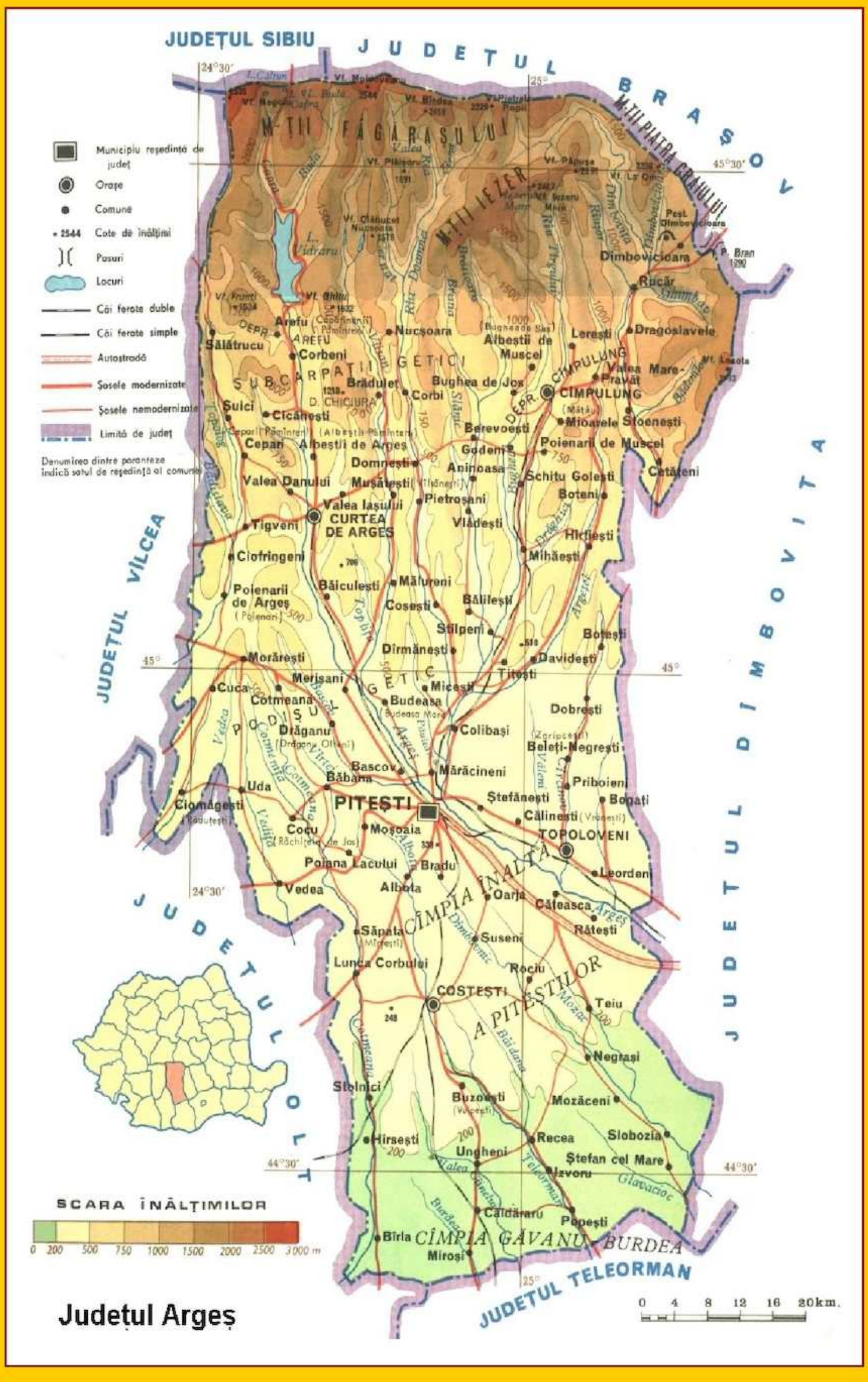

Județul Argeș